

Elina Karjalainen ja Hannu Taina (kuv.): Uppo-Nalle ja sukelluskello (WSOY 1994)

Uppo-Nallen, Laulavan lintukoiran ja Kumman jännittävä sukelluskelloseikkailu on täynnä hauskoja yllätyksiä meren pinnalla ja sen syvyyksissä. Ystävykset matkaavat kaukaiselle saarelle, ratsastavat delfiineillä, kuulevat ryhävalaiden upean yökonsertin ja tutustuvat Kumman omiin ihmisiin. Hienoon kirjaan mahtuu monenlaisia tunteita, kuten kaipausta ja jännitystä, iloa ja ystävyyttä.

Kenelle? Uppo-Nalle-kirjat sopivat hyvin ääneen luettaviksi jo päiväkodissa. Tarinat ovat kuitenkin niin monisyisiä ja mukaansatempaavia, että niissä riittää käsittelyn aiheita myös alakoululaisille.

LUKU 1

Sukelluskello tärähti, irtosi hiekkarannalta ja painui heti avovesille ehdittyään syvyyteen.

Sisällä kellossa oli pilkkopimeää.

”Muistitko kysyä isältä, miten tämä pysäytetään?” Kumma kysyi ääni värähtäen.

”Isä sanoi, että tämä on ajatteleva sukelluskello. Se tietää, mitä tekee”, Uppis vastasi hiukan itkuisella äänellä, sillä tokihan se ymmärsi tehneensä töllöntyön, kun ei ollut ottanut mukaansa sukelluskellon käyttöohjetta. (s. 5.)

Mikä olisi oman sukelluskellosi unelmien määränpää? Mihin sinä haluaisit päätyä ja miksi?

Piirrä kuva saaresta, jonne sukelluskello (oma tai Uppo-Nallen) päätyy?

LUVUT 2–3

Mitä mereneläviä luvuissa mainitaan? Mitä kasveja tai eläimiä vedessä elää? Miten koralli, delfiini tai kala voisi puhua? Etsi jonkin vedessä elävän kasvin tai eläimen kieli. Kirjoita kyseisellä kielellä pekoraali eli eläimen- tai kasvinkielinen runo.

LUVUT 4–6

Sam alkoi kertoa. Hän kertoi delfiinien viisaudesta ja siitä, miten ne auttoivat ihmisiä kalastamisessa. Sam sanoi osaavansa keskustella delfiinien kanssa, koska arveli itse olleensa joskus delfiini ennen kuin hänet taiottiin ihmiseksi. (s. 26.)

Sam uskoo olleensa joskus delfiini. Mieti, mikä eläin sinä olet ehkä ennen ollut. Mikä olisit halunnut olla? Minkä eläimen tunnet erityisen läheiseksi, tai mikä voisi olla sinun voimaeläimesi?

Uppis uneksi olevansa karhuvalas nimeltään Ahas, joka eli parikymmentä miljoonaa vuotta sitten (s. 34).

Mikä sinun muinaiseläimesi nimi voisi olla? Kirjoita kuvaus eläimestä. Miltä se näyttää? Mitä se syö? Missä se elää ja asuu? Mistä se tykkää ja mitä asioita se muistelee mielellään?

Sam saa yhteyden delfiineihin lankeamalla loveen eli vaipumalla lumoukseen. Keksi loitsu, jonka avulla sinä saat yhteyden omaan voimaeläimeesi. Mitä ja milloin pitää tehdä, jotta saa yhteyden eläimeen?

LUVUT 7–9

Delfiini löytää Uppiksen vangittuna sukelluskellosta. Kun delfiini palaa etsimisretkeltään *se suorastaan pursusi uutisia ja kertoi oitis ne Samille, joka tulkitsi ne toisille* (s. 54). Millainen delfiinin kertomus on? Keksi se itse ja kirjoita kertomuksen perusteella uutinen Uppiksen tilanteesta: mitä, missä ja milloin on tapahtunut. Keksi uutiselle vetävä otsikko.

”Olen sinivalas, maapallon suurin eläin. Pituuteni on kaksikymmentäkahdeksan metriä ja painan melkein kaksisataa tonnia, jos haluat tietää”, sinivalas sanoi. (s. 56.) Tutki tietoja mereneläimistä ja kirjoita tietojesi perusteella minä-muotoinen teksti valitsemasi eläimen näkökulmasta. Mitä eläin haluaa kertoa itsestään?

Sivulla 59 kuvataan erästä hyvin erikoista kuoroa:

Sitten laulu alkoi. Sepä vasta kummallista musiikkia oli: viheltelyä, naksahdusta, ammumista, röyhtäilyä, murinaa, kitinää, paukahdusta, poksauksia ja kuin suuren kellon kumahuksia. Pyöriäisten matalat huudot nousivat esiin joukosta. Pitkäeväpallopäät, valaita nekin, surisivat, korisivat ja sirkuttivat. Pikkumiekkavalaiden viheltävät äänet kiirivät satojen metrien päähän vedenpintaa pitkin.

Tehkää äänimaisema: Jakakaa jokaiselle roolit tekstissä mainittujen äänien mukaan ja kokeilkaa itse, miltä tämä eriskummallinen kuoro kuulostaa. Miettikää, mitä valaat haluavat laulullaan sanoa.

LUKU 10

Uppo-Nalle, Kumma ja Sam pohtivat, mikä on kurjinta koko maailmassa. Jatka lausetta oman mielesi mukaan: *Kurjinta koko maailmassa on se, että...*

LUVUT 11–15

Seuraavana aamuna Uppis oli ani varhain työn touhussa. Se kirjoitti palmunlehdille viestejä ja lähetti lehdet purjehtimaan. Kaikkien lehtien viesti oli sama: ”Jos joku tietää pienen, oudon tumman leikkikarhun, totellut nimeä Belle, sittemmin Kumma, omista ihmisistä jotain, ilmoittautukoon valaiden merellä olevalle autiosaarelle.” (s. 82.)

Kirjoittakaa purjepostia. Kiinnittäkää purjeet kaarnalaivoihin ja päästäkää ne vesille.

Uppis etsii hylystä aarretta. Millaisen aarteen sinä haluaisit löytää? Mitä aarrearkussa olisi? Muista, että aarrearkusta voi löytyä kaikki mitä kaipaat ja mistä unelmoit. Piirrä kartta, joka johdattaa aarteen luo.

Vinkki! Sanataideharjoituksia voi tehdä lukemisen lomassa luvuittain tai niistä voi poimia mieleisensä vaikkapa kirjan lukemisen jälkeen.

